

Подгурська Т.А.

викладач кафедри української мови та літератури

ДВНЗ „Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”

ОСНОВНІ НАПРЯМИ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

Інтернаціоналізація сучасної вищої освіти актуалізує проблему адаптації іноземних студентів до чужої їм дійсності вищої школи незнайомої країни. Приблизно двоє зі ста у вищій школі у світі на даний момент – іноземні студенти, серед яких у кількісному відношенні традиційно переважають громадяни країн, що розвиваються. Оскільки і людина, і середовище постійно змінюються, адаптація виявляється фундаментальною основою існування. Незважаючи на відмінності між соціальною, фізіологічною, психологічною, біосоціальною, соціокультурною і іншими видами адаптації, в реальності, переплітаючись, вони виступають окремими аспектами єдиного процесу [1].

Фізіологічна адаптація. Під фізіологічною адаптацією розуміємо сукупність фізіологічних реакцій, що лежить в основі пристосування організму до зміни довколишніх умов і направлена на збереження відносної стабільності його внутрішнього середовища. Процес фізіологічної адаптації є єдністю трьох фаз – порушення гомеостазу, руйнування старої програми, формування нової програми. Фізіологічна адаптація має кілька основних етапів, які студенти проходять під час навчання у ДВНЗ „Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”, а саме:

- ознайомлення студентів із національною українською кухнею (лекція);
- підготовка оптимального меню для студентів окремих країн з урахуванням специфіки їхньої національної кухні (разом з лікарем-дієтологом студентської поліклініки);
- проведення лекції про якість продуктів в Україні, консерванти, ціни на продукти харчування, особливості ринкової та вуличної торгівлі, напівфабрикати тощо;
- лекція про кліматичні умови Києва, особливості використання одягу в різні пори року тощо;
- ознайомлення з системою поліклінік у Києві, екскурсія в студентську поліклініку ДВНЗ „Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”;
- визначення основних медичних засобів при лікуванні різних хвороб (разом з терапевтом студентської поліклініки);
- допомога при організації побуту студентів (мешкання в гуртожитку, співмешкання з сусідами по кімнаті тощо).

Географічна адаптація. Географічна адаптація – пристосування організму до особливостей окремої місцевості, ознайомлення з місцем проживання та навчання тощо, а саме: ознайомлення з Києвом, розташуванням університету, картою Києва; лекція про особливості транспорту в Києві, ціни на проїзд, визначення індивідуального оптимального маршруту до університету для кожного студента тощо.

Культурно-просвітницька адаптація. Культурно-просвітницька адаптація полягає в ознайомленні студентів із культурою та традиціями країни, в якій вони перебувають. Сюди входять такі заходи кураторів та викладачів:

- знайомство з історією України, її традиціями, обрядами та ін.;
- екскурсії по університету (особлива увага приділяється екскурсії по відділах та факультетах, безпосередньо пов'язаних зі спеціалізацією окремих студентів);
- участь студентів у загальноуніверситетських заходах;
- проведення тематичних вечорів;
- вечори відпочинку, конкурси, розваги;
- заходи культурно-просвітницького, інтернаціонального, краєзнавчого спрямування;
- інтернаціональні відносини з молоддю Києва;
- підтримка тісного зв'язку з лідерами земляцтв, посольствами, разом з якими організація підготовки та проведення урочистих зборів з нагоди національних свят, вечори інтернаціональної дружби тощо.

Релігійна адаптація. Залежно від віросповідування студентів і за їхнім бажанням проводиться низка заходів з ознайомлення з релігійними центрами, а саме:

- ознайомлення з релігійними історичними пам'ятками християнства у Києві (лекція чи екскурсія),
- ознайомлення з різними релігійними центрами Києва залежно від віросповідувань студентів (за бажанням студентів).

Соціально-психологічна адаптація. Психологічна адаптація визначається активністю особи і виступає як єдність акомодатії і асиміляції. Референтними показниками адаптованості сьогодні є відсутність або низький рівень тривоги і високий рівень самооцінки. Цілісної концепції соціально-психологічної адаптації на сьогоднішній день не розроблено, найчастіше під нею розуміють особистісну адаптацію, тобто адаптацію особи до соціальних проблемних ситуацій, звикання індивіда до нових умов зовнішнього середовища з витратою певних сил, взаємне пристосування індивіда і середовища. Референтними показниками адаптованості є позитивні емоції в стосунках з оточуючими, задовільне

самопочуття і відчуття душевного комфорту. Куратори та викладачі проводять зі студентами такі заходи:

- знайомство з психологами університету (якщо потрібно);
- знайомство з куратором, підтримання іміджу куратора як друга і помічника;
- організація відпочинку іноземців під час канікул та в позааудиторний час

протягом навчального року.

Юридична адаптація. Юридична адаптація сприяє адаптації студентів до юридичних особливостей країни, є одним з превентивних заходів у поведінці студентів у соціумі. Проводяться такі заходи:

- ознайомлення іноземних студентів із загальноприйнятими нормами поведінки нашої країни,
- ознайомлення іноземних студентів із законами України,
- ознайомлення іноземних студентів із положеннями про навчання в Україні громадян зарубіжних країн,
- ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку освітнього закладу та гуртожитку тощо [3].

Для вирішення проблем адаптаційного процесу студентів-іноземців у ДВНЗ „Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана” створено систему кураторської підтримки, яка успішно працює вже кілька років. Діяльність куратора студентів-іноземців здійснюється відповідно до принципів та напрямків виховання. Куратор студентів-іноземців виконує такі завдання:

- допомагає студентам адаптуватися до умов навчально-виховного процесу в університеті;
- виявляє різноманітні інтереси та здібності, що притаманні студентам і сприяє їх реалізації;
- сприяє встановленню нормальних стосунків між студентами і викладачами, співробітниками університету;
- знайомить студентів з чинними нормативними документами, які врегульовують відносини між адміністрацією, викладачами і студентами у вищому навчальному закладі;
- проводить індивідуальну виховну роботу зі студентами;
- вивчає побутові умови студентів групи, особливо тих, хто проживає у гуртожитку.

Допомагає студентам, які проживають у гуртожитку, вирішувати проблеми, що пов'язані з проживанням у гуртожитках;

- використовує інші форми та методи педагогічного впливу на студентське середовище тощо.

Отже, вся система адаптації іноземних студентів у КНЕУ спрямована передовсім на те, щоб у іноземців адаптаційний процес проходив якнайоптимальніше.

Для ефективності процесу адаптації іноземних студентів можна констатувати необхідність створення умов для оптимізації цього процесу. Адаптацію слід розглядати як комплексну програму, успішність якої визначається багатьма параметрами та критеріями, що значно підвищують якість навчання іноземних студентів та дозволяє їм отримати відповідну професійну кваліфікацію.

Література

1. Довгодько Т. Особливості пропедевтичної підготовки студентів-іноземців та їх психолого-педагогічна адаптація у науковому середовищі вищих навчальних закладів // Реализация традиционных методов и поиск инноваций в процессе подготовки иностранных студентов в современном высшем учебном заведении : материалы международной научно-методической конференции. - Харьков : НТУ "ХП", 2008.

2. Палка О.В. Підготовка іноземних студентів вищих навчальних закладів технічного профілю України до вивчення професійної лексики Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 /; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. — К., 2003.

3. Рибаченко Л.І. Підготовка іноземних студентів у навчальних закладах України. Автореф. дис.канд. пед. наук. – К., 2000.

4. Сладких И.А. Этнопсихологический аспект адаптации африканских студентов в Украине // Проблемы та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. праць. - Х. : НТУ "ХП", 2008. - Вип. 18 (22).